

TRIBUNA

ACTIA

encz-utca Nr. 26

MENTUL

stro-Ungaria.

20 cor

10 "

5 "

2 "

minecă pe an

droane.

ănia și străină

a 40 franci.

nu se încolțez.

ADMINISTRAȚIA

Ar. 1. Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

în sir garmond: prima
oară 10 bani; a doua oară
5 bani; a treia oară 8 b
pe fiecare publicațiune.

Văt abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

celor pentru oraș și comitat 50%

Berist' nefrancate nu se primeac

Revine...

pare că puțin laudabila campanie o pornise »Adevărul« în chestia preacătărt dintre noi și contele Tisza. Ea a avut nici un efect în România. Ori că a produs rea impresie, în-de rea, în cât chiar d. Mille, direc-torul ziar, a crezut necesar să *asupra acușărilor* ce formulase la d-lui Sturdza...

»Voința Națională« dela 8/21 scrie pri-la aceasta următoarele:

D. C. Mille, într'un lung articol, inti-»Românii și Ungurii«, se plânge că contestă titlul de român! Și pen-?

»Pentru-că în »Adevărul« s'a scris că d. Sturdza se încearcă a face o apro-ntre ungurii și românii din Transilvania, îndu-le două zeci de mandate de deputați amentul unguresc și a hotărât astfel pe frații de dincolo să iasă din politica de pasivitate acum.

»Aceasta este crimă noastră și fiindcă, e scrie aceste rânduri are și a avut în ha curajul părerilor sale, eu declar că eu nepatriotismul și mai departe, până încât socot că dacă dl Sturdza în adevăr vrent între guvernul maghiar și românii te muniți pentru a găsi mijlocul unei eri, d-sa bine a făcut...

»Întrăm, firește, în particularități și a-te. Ceea-ce interesează este că o apropiere omâni și unguri se impune.

»Ori-ce țeară, dacă un ziar ori un politic ar face ceea-ce a făcut în asta »Adevărul« d-lui Mille, osânda publice ar fi atât de neindurată, că

ar trebui să dispară și ziar și bărbat politic. Și nu atât pentru *inconsecvența* manifestată într'un interval de câte-va zile, ci pentru răutatea și lipsa de simț moral ce a deter-minat campania...

Știam noi și sunt convinși și frații din România, că intervențiile politice nu pot să fie considerate drept »tradări naționale«; știa dl Mille și cei dela spatele lui, că D. Sturdza nu poate avea decât cea mai mare dragoste pentru neam. Prin urmare știa și aceea, că nu e de cât o calomnia odioasă când îl acușă de »tradare«, după cum știa și aceea, că față de noi, pe cari ne denunța Ungurii ca pe niște instrumente ale unui partid politic din România, într'adevăr comitea o tradare națională... Ce poate fi adică mai detestabil, de cât ca din simplă speculă politică să asmuți asupra fraților tui pe adversarul firec al neamului tău? Ce poate fi mai demn de dispreț, de cât să născocesci o poveste întreagă și s-o presi-nți ca fapt politic petrecut, născocire din care știi că nu profită de cât adversarii neamului românesc?

Acestea le-au făcut cei de la »Adevărul«, alimentând în feul acestor un cămară întreaga presă maghiară, dar dând și guvernului pretext să se arunce asupra noastră cu droaie de procese — »Tribuna« are patru d'odată! — și făcându-ne *perchisiți*: să pună mâna, vezi Doamne, te miri pe ce scrisori cari să dovedească denunțările celor de la »Adevărul«...

Eată de ce am scris și noi că cei de la »Adevărul« ori cât iscălesc fagure, re-mân tot Honigman: adică *străini* pentru

neamul românesc! Un român, ori-cât ar fi stăpânit de pasiunea politicei militante de partid, nu s'ar puté dejosi la așa nescociri odioase și denunțări infame...

Vorba e însă că Românul este și răb-dător și cu îndurare, chiar față de cei-ce-l batjocoresc și-l mint. D'aceea, »Adevărul« va continua și în viitor să speculeze credulita-tea publicului și țare ne e teamă, că deși a fost strâns cu ușa de »Voința Națională«, care a dovedit cum a — falsificat, nu se va îndrepta.

Am ținut, cu toate acestea, să înregis-trăm schimbarea la față a d-lui Mille... Rê-mâne să ia însă și d-sa cunoștință *exactă* de cele-ce se petrec aici, să nu mai lase pe *străinii* din redacție a-și face mendrele... Altfel ori-cât ar protesta, în ceea-ce privește luptele noastre naționale, va rămâne *străin*!

Pentru-că nu-i destul, pentru a fi Ro-mân bun, să acuzi pe alții, să denunți ad-versarii pe adevărații luptători și să faci pe grozavul la adăpost de ori-ce primejdie, ci *prin fapte* să dovedești și dragostea pentru neam și simțul de jertfă în lupta națională... »Adevărul« d-lui Mille nainte vreme făcea *cauza comună* cu *socialiștii* din Ungaria; mai zilele trecute a făcut servici *guvernului unguresc*.

Te miri de ce acum propagă împăcarea cu Ungurii... Poate că numai să acuze ear pe dl Sturdza, suținând că *d-sa* n'a știut cum să conducă *tratativile*, încolo Tisza de mult tot pace caută...

ANATOLE FRANCE.

UMANITĂȚILE.

să vă povestesc ceea-ce în toți anii, îmi e cerul posomorit de toamnă, cele din-zuri la lumina lămpii și frunzele cari se arborii cuprinși de fior; să vă po-cee-ace ved când străbat Luxemburgul dintăiu zile ale lui Octombrie, atunci inea e cam tristă și mai frumoasă ca iana; căci e timpul în care foile cad te una pe umerii dalbi ai statuelor. Ved atunci în grădina aceasta e un care cu mâinile în buzunar, cu geanta la ducă la școală săltând ca o vrăbie. gândul meu îl vede; căci acest băețșăbră; e umbra *eului* care era acum două-cinci de ani. Pe legea mea, mă intere-cest micuț; când exista, nici nu-mi păsa-l; însă acum când nu mai e, îl iubesc de altfel valora mai mult decât celelalte care le am avut în urmă. Era cam zănsă nu era răutăcios și trebuie să-l re-aceste, căci nu mi-a lăsat măcar o sim-nintire uricioasă; un inocent am perdut: ca să-mi pară rău de dînsul; e prea-l ved în gând și că sufletu-mi să des-învia amintirea.

cum douăzeci și cinci de ani pe vremea înainte de opt dimineața, el străbatea frumoasă grădină ca să se ducă la școală; prima cam grea: era redeschiderea.

Totuși cu cărțile la spate, cu sîrleaza în buzunar galopa. Gândul că o să-și revadă camarazii făcea să-i sară inima de bucurie. Avea atâtea lucruri de povestit și de auzit! Nu trebuia să aște el cu ori-ce preț dacă Laboichie a vînat chiar în adevăr în pădurea Vulturului? Nu trebuia el oare să ducă vestea că a mers calare în munții Overnici? Când faci o ase-menea faptă nu-i ca să o ții în ascuns.

Și după aceea îi așa de bine să regăsești camarazii.

Cât i-se părea de mult până să revadă pe Fantanet, prietenul său, care își bătea joc de dînsul așa de frumușel, pe Fantanet care nu mai mare ca un soarice și mai ingenios decât Ulise, lua pretutindenți locul de frunte cu o grație firească. Se simțea cu totul sprinten la gîndul de a revădea pe Fantanet. În aerul răcoros de dimineață, în așa dispoziție străbătea el Luxemburgul. Tot ceea-ce vedea el atunci, ved eu azi. E același cer și același pămînt; lucrurile își au sufletul lor de altă-dată, sufletul lor care mă înveselește și mă întristează și mă turbură, numai ei nu mai este.

De aceea cu cât îmbătrînesc, cu atât tot mai mult îmi place să mă ocup de ziua de re-deschidere a școalelor. Dacă aș fi fost intern în vr'un liceu, amintirea despre studiile mele mi-ar fi crudă și aș alunga-o. Dar părintii nu m'au legat la această ocnă. Eram ca extern în-tr'un vechiu liceu cam monacal și tănuț; vedeam în fie-care zi strada și casa și nu eram de loc acelaș, ca internii, dela viața publică și privată. De aceea și sentimentele mele nu erau sentimente de sclav; ele să dezvoltau cu aceea

blîndețe și forță pe care o dă libertatea la tot ce trăește într'însa. Ura nu se amesteca; curiositatea era bună și pentru a iubi voiam ca să cunosc. Tot ceea-ce mergînd, vedeam pe stradă: oamenii, animalele, lucrurile, contribuia, mai mult decât s'ar putea crede, să mă facă să simt viața în ceea-ce cere mai simplu și pu-ternic.

Nimic nu valorează cât strada ca să faci pe un copil să înțeleagă mașina socială. Tre-bue ca el să fi văzut dimineața lăptăresele, sa-cagii, cărbunarii; să fi examinat prăvăliile bă-canului, cîrnașarului și crășmarului; să fi văzut trecînd regimentele cu muzica în frunte, să fi înghîțit aerul stradei ca să simtă că legea mun-cel e dumnezească și că fie-care trebuie să-și facă datoria pe lumea aceasta. Am păstrat din aceste curse de dimineață și sară, de acasă la școală și dela școală acasă, o curiositate plină de simpatie pentru meșteșuguri și meșteșugari. Totuși, trebuie să mărturisesc că n'aveam aceeaș prietenie pentru toți. Cei dintăiu preferați ai mei fură negastorii de hîrtie cari expun în vi-trinele prăvăliilor imaginii Epinal.

De câte-ori cu fața lipită de geam n'am citit dela un capăt la altul legenda acestor mici drame figurate! În puțin timp, am cunoscut multe: erau unele fantastice care îmi puneau în activitate imaginație și dezvoltau în mine această facultate fără care nu se descoperea nimic chiar în materie de experiență și în do-meniul științelor exacte. Era una care repre-sentând existențele sub o formă naivă și îndu-ioșătoare îmi atraseră atenția pentru prima-oară asupra lucrului celui mai teribil sau pentru a

Mărturisiri prețioase.

Vorbind despre mișcările socialiste din Banat, și îndeosebi despre cele dintre *Români* și *Sârbi* «Alkotmány» de la 20 Februarie scrie :

Acest popor nu este de loc socialist. Acest popor își descoperă conform temperamentului său numai neîndestulirea sa, care și-a făcut loc în inimile tuturor cetățenilor, și în primul loc în inimile celor de rasă maghiară. Acest popor este neîndestulit cu stările din patria noastră, deoarece vede în forma cea mai clasică timișană și torontală *nuditatea administrațiunii noastre nespuse de rele*. Legile noastre administrative, ordinațiunile comitatelor pot fi bune pe hârtie, dar acest popor nu vede, că notarii și solgăbiraele ar proceda conform acestor legi. Acest popor vede numai că organele administrative îl uresc, nu-l conduc, nu-l luminează, ci îl apasă *il scurtează în dreptul său*, și trăește din fructul muncii sale ca niște paraziți. Și ceea-ce agravează și mai mult acest rău, este faptul, că acele organe administrative din părțile acele locuite de naționalități sunt în mare parte *maghiare*, a căror maghiaritate acel popor nu o simțește în alt-ceva de cât în *orgoliul ofensator și în lenevia lor*. Acei domni maghiari în acele părți *ingroapă* ideea de stat maghiar. Eată un caz caracteristic.

Nu de mult un notar maghiar din comitatul Timiș a stat naintea tribunalului din Biserica-Albă, pentru crima delapidării banilor din casa comunală. Și cu ce s'a apărat notarul? Cu aceea, că *el este cel mai însuflețit stegar al ideii de stat maghiar* în acele părți. Pentru-ce? Pentru-că el este singurul notar în districtul său, care are diszmagyar. Apoi acest diszmagyar și l'a făcut pe *banul furați vrednicul* notar și corțeș liberal! Tribunalul însă n'a fost atât de „patriotic“, ci l'a condamnat pe defraudantul erou al ideii de stat maghiar. Un alt caz. Fisolgăbirul unui cerc din comitatul Timișului, nu de mult a „abzis“. A fost lipsit, dar a fost mândru, cu timpul și-a procurat și nume maghiar ear știința l'a stat în proporțiune inversă cu lenevia și dorința de a stăpâni. Măna patru cai la căruță, locuia în castel, și vai de acel țeran român, care a îndrăznit a nu-și lua căciula naintea lui, — cu toate astea fisolgăbirul „a abzis“ — adecă pentru încunjurarea unui scandal mai mare l'au făcut să abzică. — El încă a fost o „sentinelă chemată“ a ideii de stat maghiar în părțile acelea locuite de naționalități.

Încă un caz: vicinalele din Torontal... sapienti sat, afară de aceea să ne cugetăm la scandalurile din Chichinda peste tot la tristețe urmări ale voiajului oficios a lui Kafka prin comitatul Timiș. Guvernul maghiar trimite în adevăr cu mâna stângă, bărbați maghiari stângaci în acele

părți. Aceștia nu maghiarisează acolo, ci prin activitatea lor nefastă care culminează de ordine în corțeșirea liberală, atrag ura poporului asupra „domnilor“ apoi asupra maghiarilor și asupra ideii de stat maghiar. Acest popor experiază zi de zi că este espus la tot felul de apucături. Să ne aducem numai aminte de usurarii de cereale de prin Banat. Agenții jidani ai acestor usurari jidani din sudul Ungariei pot despoia liber și fără teamă poporul econom și nu e tribunal, pentru-că nu e lege, care să-l poată apăra. La apărătorii săi chemați de geaba apelează. Rea este în aceste părți școala, rele sunt referințele sanitare; aici poporul atle de rău tot ce vine de la acești domni, deși poporul nu este nici dușman patriei, nici maghiarofag. Acel popor dorește numai dreptate, dreptate și iarăși dreptate.

Tot aceste rele, pentru cari se răscoală acest popor, provoacă și neîndestulirea Ungurilor de pe Alföld, a Slovacilor, și a Rutenilor din Nordul Ungariei; dar până ce Slovacul și Ruteanul în urma simțământului său religios-moral nu devine socialist și nu se răscoală încontra domnilor de Ungari și contra jidanilor, și până când Ungurul de pe Alföld urește pe domnul de Ungur: până atunci în internul Sârbului și Românului ura contra domnului de Ungur se poate ușor preface în ură contra rasei maghiare.

Inconstetabil mari sunt și de urgență trebuie lecuite aceste rele din părțile sudice. Dar pentru aceea poporul de acolo tot nu este socialist. Numai apare ca atare, deoarece Goldnerii, Grosmanii, Weltnerii budapeșteni observând cu ochi ageri neliniștea din Banat, s'au folosit de această ocaziune de a pescui în turbure, trimițând pe câți-va „soți de principii“ destrăbălați și corupți de ai lor în mijlocul poporului neliniștit, să-l prostescă cu teoriile socialismului.

Numai purtarea acestor emisari socialiști prezentă poporul din Banat în culoare socialistă. Aici așteaptă pe guvernul maghiar o mare problemă. Nu este destul a face imposibilă acolo odată pentru totdeauna tot felul de agitațiune socialistă. Nu este destul, ba este o greșală a umple satele cu soldați și geandarmi. Cu forța nu se ajunge aici nimic. Poftim a grijă să fie administrația cinstită, poftim a învăța pe domni de acolo, cari fac capital din patriotism, cinste și omenie, ai înlocui cu domni, cari înțeleg limba și gândul acelui popor. Poftim a întări acolo sentimentul religios al poporului desprețuit și apăsător de către jidani și domni de unguri. Poftim a governa cu dragoste și nu cu asprime proastă, a administra și face dreptate. Acest ținut dimpreună cu populațiunea în sfârșit nu este o provincie liberală ci o parte integrantă și prețioasă a patriei maghiare.

Un milion de maghiari în străinătate

Guvernul maghiar ca să împedecce emigrările, ce din an în an luau proporțiuni tot mai mari, a adus o lege, prin care sper să reguleze întru cât-va chestia emigrărilor. În curând a trebuit însă să se conviugă, că legea n'a fost de nici un folos, deoarece deja în anul prim al intrării în vigoare a acestei legi, numărul emigranților a crescut cu 16.000.

«Magyar Szó» ocupându-se și ea cu această boală simptomatică a organismului de stat maghiar, — boală ca eflux al de strămăreii sociale, — îl atribue acelor *hieni*, cari fac din chestia emigrărilor comerț rentabil în detrimentul moral al țării, și constată și ea ascendentul emigrărilor dar nu-și ia osteneala, ori poate nu vrea să cerceteze adevăratele cauze, cari si lesc pe bietul cetățean să-și părăsească vatra și să ia lumea în cap, căutându-și fericirea peste țări și mări. În modul acesta ar fi putut constata starea adevărată faptică, că *mai hiene* sunt cei-ce aduc pe sermanul țeran la convingerea, că pentru el petrecerea vieții sale pe pământul natal este absurdă. Credem că celor dela «Magyar Szó» de alt-cum nici nu le șade bine să trateze astfel de chestii, în cari, nu numai că ar trebui să fie mai sficioși, nu numai că nu sunt competenți vorbind în atare materie, dar îndrăznind a vorbi ar trebui să roșească, presupunând că au alăta simț de pudoare. Cu toate acestea strigă că trebuie făcut ceva, deoarece până acum s'au rupt dela sinul patriei-mame peste un milion de maghiari, dintre cari cei mai mulți s'au aflat în America (521.000).

Dar «Magyar Szó» scriind, că «luând în considerare numărul cel mare al emigrațiilor an de an, care număr poate încă crește, considerând că suntem un popor de 19 milioane, nu putem din destul accentua, că în sfârșit trebuie făcut ceva serios» — face adevărat haz din toată serioșitatea acestor chestiuni, când zice, că «pe terenul economic trebuie ajutat poporul — căci asta este cauza principală a emigrărilor (sigur că așa e!) —

spune mai bine asupra singurului lucru teribil: destinul. În sfârșit datoresc mult imaginele lui Epinol.

Mai târziu la patrusprezece ani ori cincisprezece ani nu mă mai opream pe la vitrinele băcăniilor a căror cutii de fructe zăharate totuși multă vreme îmi părură demne de admirat. Disprețuiam negustorii și nu mă căutam să ghicesc înțelesul enigmaticului, care scripește în aur pe firmele lor. De abea mă mai speram să descifrez naivele sebusuri care figurau pe zăbrelele împotrî împodobite a vechilor debitorilor de tutun unde să vede câte-o gutue sau câte o comelă făurită în fer. Spiritul meu, devenit mai delicat nu se interesa decât de dușenile de stampe, de vitrinele cu curiosități și de resturile cu cărți vechi.

O, bătrâni și murdari Evrei din ulița Chereche-Midi! naivi buchiniști ai cheiurilor, învățătorii mei, câtă recunoștință să vă datoresc? Tot atât și mai bine ca profesorii de universitate mi-ați făcut educația intelectuală.

Bravi oameni, voi ați desfășurat în fața ochilor mei fermecați misterioasele forme ale vieții trecute și fel de fel de monumente prețioase ale gândirii omenești. Scotocind prin rafturile voastre contemplând prăfuitele voastre vitrine încărcate cu sērmane relicviu cu frumoasele gândiri ale părinților noștri pe nesimțite m'am străbătut de cea mai sănătoasă filozofie. Da, prietini mei, având de a face cu cărțile roase de verm, cu ferăriile ruginite și lemnăriile cariate pe care le vindeți ca să

trăiți, am prins, de mic copil un profund sentiment de vremelnicia lucrurilor, de necant.

Ghicisem că ființele nu erau decât imagini schimbătoare în universala iluzie și de atunci am fost închinat spre tristețe, blândete și milă.

Școala în plin aer m'a învățat după-cum vedeți, științe înalte. Școala în familie îmi fu încă mai profitabilă. Prânzurile în familie, așa de plăcute când garafele sunt curate, fața de masă albă și figurile liniștite, prânzul de fie-care zi cu discuția sa familiară dă copilului gustul și inteligența lucrurilor casei, a modestelor și sfintelor lucruri ale vieții dacă are fericirea de a avea părinți inteligenți și buni ca ai mei, cuvintele pe care le aude la masă îi dau un simțământ sănătos și gustul de a iubi. În fiecare zi el mănâncă din această binecuvântată pâine pe care tatăl spiritual o rupse și o împărți călătorilor în hanul dela Emmaus. Și el își zice ca și ei: „inima mi-i ferbinte“.

Prânzurile pe care internii le iau în rectorii și au ne loc blîndeța și virtutea aceasta. O! bna școală — școala din casă!

Totuș s'ar înțelege rău gândul meu dacă s'ar crede că desprețesc studiile clasice. Socot că pentru a forma un spirit nimic nu-l mai bun decât studiul celor două antichități după metodele vechilor umanisti francezi. Acest frumos cuvânt de umanități, oricât de frumos este, n'are prea multă noblețe pentru a arăta artele cari fac omul după cel mai nalt înțeles care să poate concepe.

Micul băețăș despre care vă vorbeam adineoare, cu o simpatie care mi-să va ierta poate

gândind că ea nu-l de loc egoistă și că unele umbre să adresează, acest mic băețăș care străbătea Luxemburgul, săltând ca o vrabie, era, vă rog, să credeți destul de umanist. El simțea, în sufletul său de copil forța romană și marile imagini ale poeziei antice. Tot ceea-ce vedea și simțea în buna sa libertate de extern care hoimăcește prin prăvălii și prânzește cu părinții nu-l făcea străin de frumosul limbaj care se învață la școală. Departe de aste: el să arata tot așa de atic și de couronian, puțin lipsea, atât cât cine va poate să fie într'o ceată de mășgolițori condusă de onestii pedanți. Lucea puțin pentru glorie și nu strălucea de loc pe lista de premianți, însă el lucra mult pentru-ca ea să-l cuprindă cum zicea La Fontaine. Versiunile lui erau foarte bine lucrate și discursurile sale latine ar fi meritat chiar laudele domnului inspector dacă n'ar fi avut solecismele care le pociau, în general. Nu v'a povestit dinsul că la doi-sprezece ani povestirile lui T. Liviu îl făceau să verse lacrimi de mărinimie. Dar abordând Grecia, el văzu frumusețea în simplitatea sa magnifică. Ajunse târziu aci. Fabulele lui Esop îl întunecase întâi sufletul. Un profesor cocoșat i-le talmăcea, cocoșat de corp și de suflet.

Vedeți pe Tersit conducând pe tinera Galatea în pădurea Muselor? Micul băețăș nu înțelegea aceasta. S'ar putea crede că cocoșatul său pedagog devotându-se numai talmăcirii fabulelor lui Esop era admisibil în acest serviciu de loc! Era un falș cocoșat, un cocoșat geant fără spirit, fără umanitate, închinat spre rău și cel mai nedrept dintre oameni. Nu era burde nimic, nici chiar să talmăciască gândirile unui

să i-se deee ocaziune a trăi cinstit, și să nu fie silit a lua lumea 'n cap.» Dar cine este cauza ruinei economice, tace «M. Sz.»

«Afară de aceea — continuă «M. Sz.» — aste lipsă de comerț puternic. Comerț, comerț, comerț — asta poate fi unica locașincă, care realizată, poate numai face să înceteze emigrările. Până atunci, până nu avem comerț, de geaba ne văeram, de geaba ținem anchete, poporul va emigra, căci nu află aici condițiunile de viață».

Este asta adevărat, că până-ce pe tere-lul economic nu unguiri și în general nu pole-poarele creștine sunt stăpâni, până când comerțul, industria se află în mâni străine — asta nu o mărturisește «M. Sz.» din moșii-ve prea evidente), până atunci nici vorbă ar nu poate fi despre altă modalitate de a reține-ea fie măcar și cu sila pe cine-va să reși-mână aici, unde neagra mizerie îi este com-pañionul fidel al vieții sale amărite. Noi știm — ceea-ce «M. Sz.» nu zice și nici nu poate zice, — că mai înainte în lături a idanii de pe toate căile, apoi să ne apucăm și să regulăm chestia emigrărilor mai de-parte.

Adunarea generală a „Bihorenei“.

Institutul de credit »Bihoreana« din Oradea-Mare Sâmbătă la 20 Februarie și-a ținut adunarea generală a V-a dela înființarea ei. Adunarea asta a atras atenția cercurilor românești mai ales din motivul, că acum avea să se hotărască înființarea unei filiale a institutului în care va centru românesc mai mare din jur. Motivele direcțiunii, care a venit cu propunerea asta, a fost în rëndul întei sfera de activitate a institutului, ce se estinde pe-te un ținut din cele mai mari, și apoi și interesul băncii: și alte bănci din loc au ventilat idea înființării unor filiale în provincie. Fînd ținutul aproape exclusiv locuit de români, filialele străine numai cu bani românești ar fi lucrat. Acceptuând motivele direcțiunii, adunarea a și hotărît în principiu înființarea unei filiale, lăsând bune chibzuințe să aleagă locul unde să fie sediul filialei.

La adunare au luat parte 32 acționari, depunând la cassa institutului 345 acții. Din raportul direcțiunii estragem următoarele: deși institutul a avut să lupte cu starea financiară și economică nefavorabilă și mai ales cu marea concurență celorlalte bănci din Oradea (unde sunt până acum 11 bănci și acum se înființază a 12-a) institutul face an de an progrese mari. Venitul curat în 1903 a fost de 62049 cor. 41 fil. față de anul 1902 un plus de 8099 cor. 13 fil. *Activele*: 2062 362 cor. 70 fil. († 292209 cor. 64 fil.), *Escomptul* la finea anului 1690240 cor. 13 fil. († 134153 cor. 71 fil.) *Credite hipotecare*: 255933 cor. (49511 cor.) *Depuneri* 1122491 cor. 39 fil. († 230016 cor 34 fil.) *Reverimentul*: 18511882 cor. 22 fil. († 2799668 cor, 53 fil.) Din profitul curat s'au votat cu totul 14396 cor. 52 fil., prin care sumă fondul de rezervă a ajuns la suma de 50000 cor. Dividenda acționarilor s'a ficsat cu 60/0 adică 12 cor. de acțiune. Pentru scopuri de binefacere s'au votat 640 cor. 98 fil., iar pentru fondul de pensiuie al funcționarilor cu totul 2602 cor. 47 fil.

La propunerea acționariului Dr. Kiss s'a votat mulțumită protocolară direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

Războiul ruso-japonez.

Una din revistele militare cu autoritatea universală »Militär Wochenblatt evaluează la 227,000 numărul soldaților ruși din Madjuria. Dintre aceștia cel puțin 80.000 trebuie să păzească căile ferate.

Pentru a duce pe câmpul de războiu de pildă până la Charbin, un corp de armată trebuie mai bine d'o lună, având să parcurgă până acolo 800 kilometri. Aceasta în împrejurări normale când adică nu s'ar întâmpla nici un accident ori incident, ceea-ce în timp de războiu nu se poate înconjura.

Eată cauza pentru care va trece încă multă vreme până să se întimple o ciocnire mai serioasă pe uscat. Până atunci ambii

beligeranți își concentrează trupele. Japonia este în privința asta, mult favorisată, putând să ducă mai iute și cu mai puține cheltueli trupele spre valea fluviului Jalu, unde se vor da lupte groaznice, de oare-ce Rusia este decisă a nu ceda și a urma campania până va termina-o cu succes. Din parte-le și Japonezii fac pregătiri uriașe.

Eată știrile mai noi:

Londra, 22 Febr. După telegrama ziarului »Daily Telegraph« retragerea Rușilor în Karlinda e mai mult panică, decât o mișcare de trupe bine organizate. Aici se crede că multă vreme nu vor fi ciocniri mai mari. Nimeni nu crede, că Japonezii vor comite fepte nesocotite. James Wilson general American așteaptă un *răsboi lung și sângerous*. Crede că Rușii încă trei luni de zile nu vor fi capabili de luptă, și că Japonezii vor folosi acest timp pentru întărirea tuturor punctelor strategice Standardului și se telegrafează că în 20 Februarie o bandă de hoști compusă din 500 chinezi a atacat garnisoana Rusească din Fuhani, probabil pentru-ca să nimicească linia ferată.

Londra, 22 Febr. Zăpada în Coreea e înaltă de mai multe picioare, ceea-ce face imposibilă ori-ce mișcare de trupe. Lin »Daily Telegraph« i-se vestește din Nagasaki că pe țărniț mării Japoniei și a Coreei băntuie o furtună neobicinuită ceea-ce îngreunează transportul trupelor. Operațiile strategice pe uscat întârzie și de aceea, fiind-că cercurile militare de aici sunt convinse, că Japonia numai atunci va înainta contra Carbinului, după-ce se vor fi desvoltat în linie de bătae pe valea fluviului Jalu. Guvernul din Coreea a dat o proclamație prin care înaintă populația să nu se mai facă greutăți Japonezilor în privința stringerii munițiilor.

Paris, 24 Februarie. Din Petersburg s'a primit aici știrea, că valea fluviului Jalu a fost o mare luptă în care Rusia a pierdut 3700 soldați, 29 ofițeri, numeroase munițiuni și 800 prizonieri.

Japonezii au avut 1500 morți.

*

cocoșat. De altfel aceste cântăcioase fabule mici, ride care poartă numele lui Esop au ajuns la noi cioplite de un călugăr bizantin care avea în craniu strâmt și steril sub tunsătura sa.

Intr'a cincea nu știam origina lor și nu mă ngrijam de loc să o știu; dar le apreciam exact ca și acum. După Esop ni să dădu Omer. Vezu pe Tetis înălțându-se de asupra mării ca în nor alb, vezui pe Nausica și tovarășele sale, i palmierul din Delos și cerul a și pământul și narea și zimbetul în lacrimi al Andromatei... Am înțeles, am simțit. Mi-a fost peste ăntință că în șase luni să ies din Odiseea. Aceasta a fost pentru mine cauza a numeroase pedepse. nsă ce-mi pasă de pedeapsă? Eram cu Ulise pe marea cea vinată. In urmă descoperii pe ragici. N'am înțeles mare lucru dela Eschil, lar Sofocle, dar Euripide mi-au deschis vrăjita unei a eroilor și eroinelor și m'au inițiat la eroezia nenorocului. Cu fie-care tragedie pe care citiam erau noi bucurii și lacrimi, noi fiori.

Aceste și Antigona mi-au dat cele mai noile visuri pe care un copil le-a avut vr'odată. Pe pupitrul mazăgălit de cerneală, cu capul înundat în dicționar vedeam figurî divine, brațe le ivorii alunecând pe albe vestimente și auzeam voci mai frumoase ca cea mai frumoasă muzică are să tânguiiau armonios. Acesta încă imi cauza oî pedepse; erau cu dreptate, mă ocupam de ucaturi străine clasei. Vaî obiceiul imi rămase. n ori și ce clasă a vieții, m'ar pune pentru ostul zilelor, mi-l teama ca așa bătrân cum unt să nu mă expui încă imputării pe care ni-o făcea profesorul meu de al doilea: „dom-

nule Pierre-Noziere, te ocupî cu lucruri străine de clasă“.

Dar mai cu seamă în serile de iarnă la ieșirea din școală, pe stradă mă îmbătam în lumina și cântecul acesta. Citeam verturile pe care în urmă mi-le recitam cu jumătate de voce mergând, ea lumina felinarelor și ale vitrinelor luminate ale prăvăliilor. In stazile înguste ale mahalalei, pe care umbra deja le învăluia, domnia activitatea serilor de iarnă. Prea adesea mi-se întâmpla ca să mă lovesc de vr'un ucenic de cofetărie care cu panerul pe cap își ducea visul său precum și eu mi-l duceam pe al meu sau de-a simți de-odat în față aburirea caldă a vr'unui sorman cal care își trăgea căruța. Realitatea nu-mi urîtea de loc visul căci imi iubiam mult vechile străzi ale mahalalei ale mahalalei a căror pietri mă vëzuseră crescând. Intr'o seară, am cetit versurile Antigonei la lanterna unui vëndător de castane și după un sfert de secol, nu pot să-mi amintesc aceste versuri!

O mormânt! o pat nupțial!... fără să nu-l vëd Overniat suflând într'un saculeț de hârtie și fără ca să simț lângă mine căldura mașinei în care se prăjau castanele. Și amintirea acestui brav om nu-mi alterează de loc melodioasele lamentări ale fecioarei tebane. Astfel am învățat multe versuri. Astfel am câștigat cunoștințe utile și prețioase. Astfel mi-am făcut umanitățile. Metoda aceasta era bună pentru mine, pentru altul n'ar valora nimic. M'aș feri bine ca s'o recomand cui-va De altfel trebuie să vë mărturisesc că hrănit cu Omer și Sofocle, imi

lipsea gustul când am intrat în retorică. Profesorul meu mi-a declarat și cred bine. Rare bun gustul pe care îl ai sau pe care îl arăți la șaptesprezece ani. Pentru a mi-l ameliora, profesorul meu de retorică imi recomandă studiul atent al lui Casimir Delavigue. Nu i-am urmat de loc recomandăția. Sofocle m'a făcut să iau o cută pe care n'o putui să o desfac. Acest profesor de retorică nu-mi părea și nici nu-mi pare încă un fiu literat; avia un spirit morocănoș alături cu un caracter drept și un suflet mândru. Dacă ne-a învățat câte-va erezii literare, ne-a arătat cel puțin prin exemplul său ceea-ce înseamnă un om cinstit. Acestă, știință își are prețul său. Dl Charron era respectat de toți elevii săi. Ci că copiii apreciază cu o perfectă justetă valoarea morală a profesorilor lor. Ceea-ce gândiam acum 25 de ani de injuriosul cocoșat și de onestul Charron, gândesc și azi. Inșă să lasă seara peste platani din Luxemburg și mica fantomă pe care o evocasem să perde în umbră. Adio, micule eu pe care te-am pierdut și de care mi-ar părea rău în totdeauna dacă nu te-aș regăsi în înfrumțesat în fiul meu.

Octavia.

H A Z.

La școală.

— Un nume abstract, — explică profesorul, — trebuie să indice ceva care să poată în chipul, dar care nu se poate atinge. Poți, tu? Tomito, să-mi dai un exemplu?

Elevul.—Da, d-le: un fer înroșit în foc.

Știri din străinătate prin poștă.

Din Petersburg se anunță: Efectivul trupelor rusești din Mandșuria, după știri autentice, este: Cu totul 228.000 soldați și 3900 ofițeri; din aceștia stau în prima linie 180.000 soldați cu 3000 ofițeri, în linia a doua 48.000 soldați cu 900 ofițeri; în prima linie stau 110.000 soldați de infanterie, 12.500 soldați de cavalerie, 7.500 de artilerie cu 21 baterii, 12.000 soldați de geniu, și 8000 trupe de fortăreață; în linia a doua stau 40 batalioane de infanterie, 36 escadron de cavalerie și un număr suficient de baterii.

Tot interesul e acum în reușita sau nu a împreunării escadre de la Vladivostoc cu cea ce vine din Europa și apoi cu cea de la Port-Arthur. Dacă reușește operația întâia, Rusia poate spera la ori-și-care succese pe mare; de nu flota toată e pierdută. De sigur că escadra nu s'a întors la Vladivostoc; dar șvionul s'a răspândit în dins de Ruși.

Armata Japoneză întreagă are o pușcă de calibru 6.5 milimetri, cu magazie și repetiție, ca a României. Cântărește cu baionetă cu tot 3.9 klg.; glonțul este cu iușală de 725 m. pe secundă, are foarte puțin recul, nimereste foarte bine și are linia focului razantă. S'a introdus în 1903. Artileria japoneză e tot din 1903; sunt tunuri de câmp Krupp, de calibru 7.5 cent., cu tragere repede și cântăresc 833 klg. Sunt lucrate după planurile generalului Arizaka și potrivite cu talia scurtă a Japonezilor. Tunurile de munte sunt model Krupp, modificat de Arizaka; materialul din Europa, dar s'au întocmit în Japonia. Obuziere de 12 și 15 cet. au puține. Tunurile n'au mecanism de anulat reculul, tunuri Maxim sunt 2 la divizia 1 și 2.

Cavaleria Japoneză are carabini Murata M/94, calibru 11 milimetri, fără repetiție. Arma e sabie. Lance are numai garda.

Infanteria rusească are pușca de calibru trei linii M 91. E pușcă cu repetiție și cântărește cu baionetă cu tot 5.3 klg. E una din puștile cele mai bune. Călărimea are o pușcă mai scurtă și mai ușoară 0.2 klg. Lancea e desființată de la 1902; are sabie. Tunurile rusești sunt M/1700, calibru 7.62; glonte având repezune inițiale de 589 m. Lafeta e cu spor. Dar reculul nu e anulat. Nu are nici tunuri cu tragere repede de munte și nici obuziere cu tragere repede. Model 1900 sunt 1000, cele-lalte sunt M/87.

— „Pester Lloyd“ vorbește de pregătirile Rusiei de-a purta războiul de-odată cu Anglia și cu Japonia și o compară cu un moluscă închisă într'o scoică de oțel, deci invulnerabilă pentru nemulțumiții din lăuntru, cari de pe acuma își înalță capul, ca zemstrovl din Moseva, care ar fi refuzat contribuție pentru războiul.

Japonezii ar ști că Port-Arthur are o garnizoană de 6000—8000 de oameni. Merindele ar trebui să fie pe 6 luni; dar ei sunt siguri că nu sunt nici pe 2; deci în două luni de asediu ar cădea. „Cezarevic“ nu poate fi reparat la Port-Arthur.

— „Times“ află că la Port-Arthur sunt 7 vase rusești avariate. Rușii afirmă c'au avariat 15 vase japoneze.

Căpitanul vasului „Ientsei“ a murit ca un erou, nevoind a părăsi vaporul; dar a silit pe soldați să-l părăsească. Hunhuzii împiedică pe chinezi și Manciuari de a aproviziona pe Ruși. Hunhuzii par a fi un fel de Boxeri organizați militarmente. Alexeef s'ar fi retras la Mukden din pricina Hunhuzilor, cari amenință a tăia comunicațiile.

Comandantul crucișătorului Variag, căpitanul Rudnew, telegrafiază la Petersburg cu data de 18 Februarie:

„Variag“ și canoniera „Koréets“ au susținut o luptă navală cu escadra japoneză compusă din șase crucișătoare și 8 torpiloarea.

„Variag“, scos din luptă prin grave avarii, s'a reîntors cu „Koréets“ în rada dela Chemulpo.

După-ce și-a trimis echipagiile pe bordul crucișătorilor străini, comandanții au pus foc și au făcut să sară în aer cele două vase, pentru a nu cădea în mâna japonezilor.

Perderile crucișătorului „Vanay“ au fost deja comunicate; canoniera n'a avut pierderi.

Raportul constată bravura exemplară a ofițerilor și a echipagiului, cari și-au făcut cu toții datoria lor.

Generalul Pflug telegrafează din Port-Arthur: Eclerorii regimentului Tchita raportează dela Puoting-Fu că n'au dat de urma japonezilor.

Se zice că japonezii nu s'ar găsi nici la Ping-Jang. Populațiunea este indiferentă față de trupele ruse. Litoralul de vest al peninsulei Liao-Tung este acoperit de gheturi pe o întindere de două vârste.

Nu se zărește de nicăieri vre-o mișcare a flotei inimice. Nu s'a mai produs nici un alt atac contra drumului de fier.

Ministrul Rusiei din Pekin, Lessar, telegrafiază că guvernul chinez are de gând de a trimite 10 mii de oameni dela Pavting-Fu la Van-hai-Kwan.

După o depeșă din Kabarowsk, generalul Linevici, comandantul șef al armatei din Mandșuria, a plecat cu statul său major.

După constatările oficiale, perderile echipajului crucișătorului Variag sunt: 1 ofițer și 33 marinari uciși, 17 grav răniți; 2 ofițeri ușor răniți.

Nu se cunosc încă pierderile canonierei Koeréets.

Din străinătate.

Cuibul furtunelor. Tibetul și Afganistanul. Pare că se mișcă apropiindu-se de noi culisele teatrului războiului. Pretutindenți unde s'a adunat material exploziv, știrile din Extremul Orient, atâță fantaziile. Ziua de ieri a adus două știri grave: o mutare de trupe în Asia răsăriteană și răscoală albanezilor în Balcani. Incendiul albanez s'a aprins lângă hotarele noastre și Austro-Ungaria, în baza înțelegerii cu Rusia, trebuie să localizeze focul.

Poate nu e o întâmplare că tocmai când Albanezii poartă război cu trupele turcești de același sânge și de aceeași lege, știri consulare s'erbești aduc veste la Belgrad că Austria ar fi primit mandatul de a organiza jandmerie în Serbia veche. La Belgrad par a crede vestea aceasta și vorbesc cu supărare rea despre dânsa Serbia pare a-și fi închipuit că Rusia și-a ales tocmai Serbia veche ca sferă de interese, precum și regiunea Uskiubului, unde ar fi avut a susține a interesele s'erbești contra Bulgarilor. La caz de deslegare sângeroasă, Serbia credea că va căpăta Serbia veche ca dar de la Rusia, căci Serbia are pretenții istorice și politice asupra acestei regiuni. Ațițările sistematice ale unor ziare din Petersburg și din Italia, cari vorbesc că Austria ar voi să între în Balcani, dau îmbold nemulțumirilor.

Dușmanii Austriei se grăbesc a nuna că răscoala Albanezilor va fi o ocazie plăcută Austriei de a-și executa planul, dar chiar dau a înțelege că însăși Austria i-a împins pe Albanezi. Cu toate acestea e alt factor care are interes de a împinge pe Albanezi la răscoală. Padișahul, șeful Turcilor bătrâni, pentru cari reforma cerută de puteri e un spin în ochi. Panislamii au șefi, cari ascultă de Șeih-ul-islam și s'au răscolit; pe când Albanezii catolici, deși sub conducerea preoților italieni, arată oare-și care simpatie pentru Austro-Ungaria. Albanezii din Beza, răscolți contra reformelor, nu sunt uneltele Austriei, care n'are nici o influență asupra hoșilor dușmani. Pe la mijtocul lui Aprilie Macedonenii pregătesc turburări, Sultanul știe tot și mai știe cât de primejdioși pot fi revoluționarii săi în Albania, Sârbilor și Macedonenilor, dacă ar voi să facă și ei răscoale. Îndată ce focul arde în Albania, nu se poate gândi la aplicarea reformelor.

Iată explicarea răscoalei albanezilor.

În Orient politica de tot felul de combinații arbitrare e la ordinea zilei. Nu trebuie însă să luăm aceste fantazii prea în serios. Grolul Tisza a declarat în Delegații că Rusia și Austro-Ungaria vor ținea politica statului quo în Balcani, până ce „schimbându-se situația, ar fi de nevoie altă politică“. Dar n'am ajuns acolo. Nu trebuie să luăm prea tragic ori-ce impuscături în Macedonia sau Albania. Și pe primăvara trecută vestiseră Macedonenii că va fi lupta hotărtoare. E de crezut că și data asta, folosindu-se de încercăturile Rusiei în Extremul-Orient, își vor cere norocul, căci așa ocazie nu se va mai ivi ușor. Și atunci trebuie să dovedească oamenii noștri de stat că sunt pregătiți a întâmpina, în ori-ce împrejurări primejdia ce ne amenință în acest colț de pământ.

Când Englezii acum câte-va săptămâni au întreprins o expediție militară în Tibet — scopul era, chipurile, un tratat comercial — Rusia s'a întrebat dacă Anglia urmărește și alte scopuri cu

înaintarea sa în Tibet. Ministrul de dowe a dat un răspuns foarte cate că chiar de ar fi așa, Rusia care e vârat al acelei expediții subite în cea mai nefavorabilă din puterea și ocupe pe Rusia în Asia apuseană Japoniei războiul în Extremul-Orient din Turkestan, generalul Șeme din cauza aceasta însărcinarea să: pele de sub ordinele sale și să le casul unei înaintări mai departe în Tibet, Afganistan, Belucistan sau Pen numai decât în Afganistan. Pentru trundere, dacă ar deveni inevitabil, gătise splendid încă dela 1877.

„Die Zeit“, după care luăm enumeră rind pe rind succesele în nistan și luptele pentru cucerirea terminate prin înfrângerea Turcoi cucerirea fortăreței Geoktepe la 12 Invingătorul rămase în țeară. Prin 1882 Persia renunță la supremația lor și asupra teritoriului Merv ceș la hotarele Afganistanului... Dar și mai departe, cu toată supărarea Angliei. S'au trimis preținse „expediții în platoul Pamirului și rezultatul admisi Rusiei și cea mai mare parte cu fluviul Pendah ca graniță... De ani Rusia a isbutit să se pună bir și cu stăpânitorul său, cu Dalai La este acum dacă va isbucni acolo „Zeit“ zice că Anglia n'ar avea inte

NOUȚĂȚ

ARAD, 24 Febru

— Stipendiul de stat în instituții. Cel mai interesant proiect, pe care crat guvernul și pe care în curie pune e acela, care cuprinde o privire privitor la stipendiile ce se vor tele militare, ca prin aceasta să se parte din programul guvernament despre întărirea elementului mag officeresc. Numărul stipendiștilor mai mare, decât crede opiniunea gur în școala de cadeți se vor pendii, eară din 4—4 ani 200. din Wein Neustadt și în academia 93 stipendii. Afară de aceasta se în școlile militare reale 180 de aceasta speră guvernul să facă cel officeri neaoși maghiari! Dacă ne bine în considerare, că din „dovica“ încă vor eși 30 ofițeri apoi vor trece la armata comu ceri în rezervă se fac activi, și cu drept cuvânt, că în fie-care 306 ofițeri Maghiari în armata e plan al guvernului îl costă pe 75—80.000 coroane, dar numai început, ear apoi mai tirziu va urca până la 500.000 coroane! acest proiect de lege va fi partea ministrului de război și se va întâmpla, — după inform. „Neue Freue Presse“ la pro Dietei!

— Impăratul la Londra. Se Viena: Impăratul și regele Fraș simțe bine, adică după-cum se om bătrân, care a suferit multe. E ten și elastic. Dar aceia, cari sunt lui sunt îngrijorați din cauza vîl bătrânului împărat la Londra, pe trecerea sa la Budapesta și agitat știrile privitoare la războiul Ruso a nu atinge cum-va pe Rusia, cur împăratul să nu fie petrecut la Le membru mai înalt al ministerului visita va avea un caracter de tot

— Conziliul de ministrii Viena: Conziliul de ministrii ungi aceasta se va ținea în Viena, și căci se vor discuta niște proiecte altfel membrii ministerului se afl Viena.

— Ședința Dietei. Ziarul „P anunță: Ședințele Dietei, cari au

din cauza delegațiilor, se vor începe în ziua de 1 Martie, Marți. În ziua precedentă, adică în 29 Februarie, se va ține o ședință separată, în care se va face cunoscut ordinea de zi a ședințelor următoare.

— **Știri alarmate de războiu.** Se depeșează din Viena: La ambasada Germană sosesc știri, care anunță, că *Anglia are de gând să provoace pe Rusia la hotarele din India.* Cu aceasta Anglia crede, că nu numai va împedea pe Rusia de a-și dezvolta toată puterea în contra Japoniei, ci îi va tăia și drumul spre India și Afganistan, și nu va mai sta în cale nizuințelor Angliei. Spania e agitată foarte tare, căci crede, că în caz de un războiu general va *perde și insulele Canare.* Pentru apărarea intereselor spaniole guvernul va trimite și o flotă de pantirate și torpiloare. La știrea, că pe primăvară sigur va izbucni revoluțiunea spaniolă și tinărul rege Alfonz XVI nu va fi în stare să oprime rescoala, *valorile spaniole au scăzut foarte mult.*

— **Guvernul și obstrucțiunea.** După cum îi se comunică din Viena lui „Magyarország“, „N. Fr. Pr.“ în edițiunea sa de seara aduce știrea, că guvernul maghiar este firm hotărât a lua măsuri extraordinare contra obstrucțiunii de loc după deschiderea sesiunii parlamentare. Câte-va zile zile va aștepta guvernul cu planul său, pe care îl va face cunoscut și partidului, — ear neîncetând — pe semne nici nu va înceta obstrucțiunea cu una cu două —, va pune în practică ceea-ce are de gând intru a o oprima. Guvernul contează la sprijinul majorității.

— **În adunarea generală a casinelor române din Brașov,** care a decurs Duminecă d. m., s'a luat cu plăcere la cunoștință raportul comitetului, care în toate privințele prezintă un progres îmbucurător față de activitatea anilor trecuți, dându-se absolutiviu comitetului. Purcându-se la alegerea noului comitet, s'au ales cu aclamațiune aproape toți membrii vechiului comitet. Noi membrii în comitet au fost aleși părintele Dr. V. Saftu și dl prof. Petrovici ca secretar.

Numărul membrilor casinelor înscrise este 74.

— **Romanul moștenitorului de tron al Germaniei.** Impotriva multelor desmînțiri, un ziar american susține vestea romanului moștenitorului de tron *Friedric* cu o cântăreață de operă, scriind următoarele: Moștenitorul de tron care acum e de douăzeci și doi de ani, se crede destul de matur, ca să-și declare neatârnierea. Când a contrazis tatălui său, împăratul Pa-mustrat aspru. În sfârșit însă conflictul a devenit acut și împăratul a declarat, că moștenitorul ca oficer e dator cu necondiționată supunere șefului suprem al armatei dacă nu vrea să facă cunoștință cu justiția militară. Moștenitorul agitat a răspuns:

— Ca oficer al armatei germane, știu prea bine, în ce măsură sunt dator cu supunere Majestații Voastre, dar ca german ba chiar și ca oficer, am dreptul să convin cu cine-mă place, am dreptul să cercetez teatrele care-mă plac, pentru-că am deplina libertate a faptelor mele. Nici Voi Majestate, n'ați fost mai obedient împărătescului Vostru tată, când ați ajuns vrîsta mea. Și Majestatea Voastră înc'ați protestat împotriva amestecului în afacerile Voastre interne ceea-ce la rîndul meu am și eu datorită s'o fac. Trebuie să Vi-o spun Majestate, că dacă nu pot trăi după placul meu, depun rangul de oficer și dacă totuși și mai departe ați stărui să fac ceea-ce M-Voastră voiți, jur că nu voiu mai îmbrăca uniforma germană. Dacă nici asta nu va ajuta, imi voiu căuta alte locuri, Parisul, Londonul ori Statele-Unite unde mă voiu bucura de destulă libertate, să trăiesc ca om liber și să nu fiu un simplu ceasornic.

Împăratul câte-va minute abea a găsit cuvinte, mai înșfîșit a zis, că asta ar putea-o face ca simplu cetățean al Germaniei, dar ca moștenitor și stăpîn presumpțiv al Germaniei e dator la supunere. La ce moștenitorul a răspuns că dînsul întâi de toate e om și numai după aceea moștenitor și mai bine abdice de drepturile la tron, ca să fie liber, decât o vieață întreagă să fie sclav încoronat.

— **Declarațiune.** Ziarul din *Cluj* „Elenzék“ a publicat un articol scris de un „anonim“, în care, spre a face reclama-

falsă pentru un nou institut de credit, ce s'ar înființa afirmative în comuna Bistra din cercul Cămpeni, a riscat insinuările cele mai josnice față de institutul de credit, societate pe acțiil „Doina“ din Cămpeni, ce stă sub conducerea noastră, anume afirmând ca institutul „Doina“ încassează percente nepermise prin lege dela clientela sa etc. Atât subscrisa direcțiune, cât și adunarea generală ținută în 18 Februarie a. c. s'a convins despre neadevărul afirmațiilor din articolul amintit și în urma mandatului ce l'am primit în adunarea generală declarăm de neadevărate și de reulăcioase calumniile, cele-ce s'au scris de „anonimul“ la adresa institutului nostru în ziarul „Elenzék“, iară pe corespondentul „anonim“ îl declarăm de calomniator.

Cămpeni, în 20 Februarie 1904. Direcțiunea „Doinei“ institut de credit, societate pe acțiil în Cămpeni.

— **Regele Petru decis.** O veste interesantă a sburat din jurul Conacului. Vestea de necrezut că Regele Petru I. simte totuși în chip neplăcut disprețul liniștit dar sigur al puterilor s'a decis la fapte. S'a decis la un lucru nu mai mic, decât la curățirea Conacului de regicizi. În sensul voinței Europei. Frumos dela Regele Petru. Vreme a avut pentru asta destulă, un lucru e numai curios că numai atunci i-a venit în minte, când din sfînta Rusia, Țarul însuși a ridicat degetul mic împotriva lui, cu acea că pe oficerii espulsași de națiunea sârbă pentru că s'au resvrăit în contra regicizilor, i-a primit în armata rusească. În capul Regelui Petru la acest avertisment s'a aprins o lumină. Grația Țarului este temelul Tronului, asta deci trebuie îngrijită. Așa s'a născut comunicatul oficios din „Beogradske Novine“, că afacerea oficerilor sârbî se va rezolva în sensul pretenșiunilor Europei.

708 emigrați. Se scrie din Fiume, că vaporul „Aurania“ a plecat alaltăieri cu 708 emigrați în mare parte locuitori din nordul Ungariei spre America. Între călătorii de clasa I. a fost și contele Degenfeld József curatorul al districtului bis. ev. ref. de dincolo de Tisa care de asemenea grăbește spre Lumea-Nouă. — Numai ne vom trezi între bună dimineață, că și d. Bartha Miklós o ia la sănătoasă cătră America, cum își exprimase teama pe un ton elegiac în articolul său de Duminecă.

— **„Magyar kivándorlás és a nemzet megújodás politikája“** (Emigrație maghiară și politica de renaștere națională) este titlul unei cărți de 287 pagini octav, litere mărunte scrise de Timon Zoltán, profesor la școala de industrie din Arad. Volumul costă 2 cor. 40 fl.

In presa maghiară cartea aceasta se înregistrează ca o operă de valoare. Cu drept cuvânt: pentru-că n'avem aici a face cu una din broșurile care apăreau în timpul din urmă ca ciupercile după ploaie, broșuri în care căfi nechemăi și nepricepuți toți căutau să fericească „nația“, ci avem înaintu-ne o lucrare conștiințioasă, un studiu făcut d'un bărbat priceput.

Vom reveni.

— **Deschiderea sesiunii generale a Academiei române.** Conform dispozițiunii statutelor Academiei române, sesiunea generală din 1904 se va începe în 24 Februarie (8 Martie). Dl president al Academiei P. S. Aurelian și dl secretar Dim. Sturdza au invitat prin un circular pe toți membrii să se prezinte în ziua numită în localul Academiei, București, calea Victoriei 135, spre a lua parte la lucrările sesiunii.

— **Postul de director al gimnasiului din Năsăud.** S'a scris concurs pentru ocuparea postului de director al gimnasiului român fundațional din Năsăud. Concurenții au să dovedească calificațiunea recerută dela profesorii de școale medii și cunoștința perfectă a limbii române și maghiare. Terminul de concurs e 1 Aprilie n.

— **Un preot sloven ajuns milionar.** Fost slovene scriu despre părintele Kosmolj Craina, care înainte cu mai mulți ani emigră în America, unde și-a cumpărat cu preț bun niște pământuri. Aceste pământuri le-a vândut acum cu 15 milioane de dolari. Preotul va întoarce în patria sa.

De lipsă este oare declararea de războiu Japonia se apără nu numai pe câmpul de război ci și în presă. Și pe câmp de război și în presă așa se înfățișează aceasta a rare ca și cea mai crâncenă ofenzivă. După succesele militare dela 8 Februarie a torpilnelor japoneze, presa franceză și rusească tot chipul se silea a dovedi că Japonia, cu violarea dreptului internațional, înaintea declarării războiului, a început războiul. Acum, din partea Japoniei, probabil din partea biroului, de presă guvernului un ziar german publică un articol foarte interesant. Articolul japonez argumentează foarte isteț. Că zările franceze și rusești nu aibe nici o îndoială cu privire la drepturile internaționale a vremurilor războinice, spre dovedi asta, oare declarare trebuie să premerde războiului — citează exemple rusești și franceze. Ear exemplele nu sunt teorii învechite ci momente marcante ale istoriei trecute apropiat. Martens, autoritatea recunoscută a catedrei de drept internațional dela universitatea din Petersburg, declară, că azi declararea războiului nu este mai mult începutul formal al ostilităților, dovedește aceasta — zice învățatul profesor — procedura guvernului rusești de Turcia în războiul din 1877. Guvernul rus n'a declarat războiu Turciei, ci în 11 Aprilie anunțat simplamente prin ambasadorul ei înstarea relațiilor diplomatice cu Turcia și tot aceasta zi trupele rusești au și călcat peste hotarele turcești. Și renumitul profesor francez Rivier este tot de părerea aceasta. În lucrarea sa „Ideile fundamentale a dreptului internațional“ își susține tesa cu exemplul războiului sârb-bulgar din 1885. Representantul Serbiei, în Noemvrie, dimineața la 10 ore a predat în S. guvernului bulgar declararea de războiu, și fixa începutul războiului pe aceeași zi dimineața la 6 ore. Celelalte exemple dovedesc tot de luminos, că Japonia a respectat tot așa mult principiile dreptului internațional, ca acele puteri europene care se fac acum interpuștele gingășiilor parfumate a etichetelor de războiu.

— **Carneval roșu.** În două orașe din Sicilia cu ocaziunea îndatinatelor procesiunii de carneval s'au întimplat conflicte sângeroase pentru chestiile politice și locale. Așa în orașul Piazza Armenia orășenii din cauza unei zidiri de țărâni deja de mult timp erau desbinați în două partii a căror aderenți s'au ciocnit din incidentul procesiunilor de carneval, cu care ocaziune mulți au fost străpunși. — În orașul Trapani de asemenea s'au întimplat atare scene, la care dat ansă un nou epilog al procesului Bettolo-Ferretti. Mulțimea sberând a traversat stradele, spărge ferestrele dela case și prăvălii, și vulnerând rabinierii cu pumnale. În ambele orașe abia fost în stare miliția să restabilească ordinea.

— **Necrolog.** Cu inima întristată aduc la cunoștința prietinelor, colegilor și cunoscuților că iubitul nostru coleg *Dumitru A. Mosora*, învățător la școalele primare române gr.-or. din Săliște, membru corespondent al secțiunilor literare ale „Asociațiunii pentru literatura română“ și cultura poporului român“, s'a mutat la cele eterne în 9/22 Februarie, 1904, la orele 8 dimineața, în etate de 30 ani; în al 3-lea an al căsătorii sale și în al 11-lea an de funcțiune învățătorescă, dintre cari al 5-lea la aceste școale îndepliniți cu mare conștiințioasă și abnegațiune; lăsându-și în cea mai adîncă întristare și bita-și soție, mamă și fiu Istovitul lui trup s'a înmormîntat Mercuri în 11/24 Februarie la 2 o.

d. a. în cimiterul bisericei mari din Seliște. Dormi iubite, dormi în pace! Seliște; în 9.22 Februarie, 1904 Corpul învătătoresc dela școalele primare gr.-or, din Seliște.

— „Invierea“. Dl. *Trifon Lugojanu*, profesor de muzică dela seminarul nostru din Arad, a dat la lumină o nouă compoziție, cvartet de cor bărbătesc: „Invierea“.

Această nouă lucrare a tinărului compositor este o vie dovadă a destoiniciei sale, pe terenul apucat. E o orațiune, scrisă cu bogată cunoștință de armonie; și ce e mai principal, cu o profundă înțelegere a clasicei și mișcătoarei poezii alui *Mihail Eminescu*, marele maestru al muzicii limbii românești și a bogăției fluctuațiunii sentimentelor.

Compositorul redă într-o fină nuanțare și bogată armonie varietatea accentelor poeziei, încât muzica sa o socotim demnă de înălțimea poeziei lui *Eminescu*. Avisăm pe iubitorii de artă și mai ales corurile noastre să nu întrelasă a-și procura valoroasa compoziție a dlui T. Lugojanu.

(Deposit la librăria P. Simtion, Arad. Preț 2 cor. + Porto 10 fil.)

— **Economii** cari voesc să albă o recoltă bogată să se provadă cu semințele trebuincioase dela furnisorul de semințe, al curței regale, *Edmond Mauthner* Budapesta Str. Rottenbiller Nr. 33 care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat de 226 pagini și care indică prețurile. Prețurile semințelor curate cari încolțesc de sigur și de specii veritabile, sunt mici. Cu deosebire merită a fi amintite cele de nutreț și asortimentul bogat de grâne.

— **Ia ce atragem atenția onoratului public.** Onorații noștri amici cunosc de tot bine firma *Porter Vilmos Nagy Aruháza*, care stă pe piața Libertății (Szabadság) și a câștigat prin impozanța magazinului și asortimentului de asupra mare popularitate și înaintea mult onoraților cetitori foarte vie simpatie. Acum, când în curând se apropie sezonul de primăvară și se poate aștepta din nou mare și vie circulație, firma *Porter Vilmos* a avut de grijă a-și reinprospăta asortimentul cu cele mai frumoase noutăți, cari — se poate cu drept cuvânt spune — se pot lua ca cele mai interesante surprize. Această prăvălie bogată este într'adevăr un: „Versorgungsanstalt“; și nu putem zice, că este pe lume un articol de marfă, care să nu se afle în minunatul asortiment alui *Porter Vilmos*. Cel care voiește să se provadă cu toate cele necesare fără a lipsi nimic, sau care dorește să se aranjeze, acela să meargă de-a dreptul acolo, căci va putea cumpăra toate la un loc, fiind servit foarte prevenitor, complexant și prompt, și putând totodată să găsească prețuri minunate de avantajoase și ieftine. Afară de acestea la cumpărat de 10 coroane fiecare client capătă ca dar, renumitul potret în mărime naturală și numai pentru rama foarte frumoasă trebuie răscumpărat mica sumă de 3 coroane. Toate potretele au reușit până în timpul de față minunat, căci sunt retușate în atelierele celor mai vestiți fotografi. Într'adevăr putem recomanda prea onoraților cetitori ai noștri, ca să cumpere toate de lipsă și totdeauna în magazinul lui *Porter Vilmos*. Comandările prin telefon (Nr. 324) și scrise se execută la moment. În loc se trimit toate pachetele cu marfă până seara târziu acasă la cumpărători.

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac*, la boale de stomac învechite și împotriva lipset de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușclei, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, *pastilele de pept »Senega.«* Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de ordinație (tragerea de măsele, plombare, măsele singuratică șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

— **Avis.** Doritorii de a schimba cărți poștale ilustrate, timbre, corespondență, conversație cu străinătatea, cu persoane din România mai cu seamă, și cu dela noi din țeară chiar, — mijloc de a se instrui reciproc și cunoaște unii pe alții, de a-și desvolta cunoștințele, de a putea admira prin vederi monumentale naționale, arta, mărețiile naturii și a oamenilor, colțuri fermecătoare din toate colțurile pământului nostru — doritorii zic își pot trimite adresele lor, deslușit scrise:

Librăriei Frății din București, Calea Griviței 195, care le va publica gratuit în Ștafeta Filatelista.

Pe lângă adresă, se poate nota limba de conversație, felul ilustratelor preferate, ca: vederi, peisagii, monumente, fantazie, bărbați de stat etc.

Amatorul de a primi și ziarul în chestie, cu adresele, alături pe lângă adresă și 25 bani în mărci poștale.

Avis tinerimei, studenților.

PARTEA LITERARĂ.

Din lupta vieții.*)

— Sonete. —

I.

De ce te sbați și-ți porți mereu gândirea
În alte lumi — fantasmă a-nchipuirii
Cuprins de-un sarbed vis al fericirii,
Ce-ți în tot locul, totuși nicăirea...? :

Pre ideal ți-e sufletul, gândirii
Prea vagă-ți lași să-ți fie rătăcirea,
Căci hotărâtă doră ni-e menirea,
Crarea tuturor, prin legea firii!

De-a existenții furie cuprinsă,
În teatrul lumii, geme omenimea...
Dar' piesa vieții cine so'ntelegeă...?

Când ești un picur de apă'n marea-ntinsă,
Tu totuși vrei să cârmuești mulțimea,
Și vrei să te asculte-o lume 'ntreagă...?

II.

Tu n'ai cerut să-ți deie existența
Și când ți-a dato, nu ai priceput-o,
Ca tine lumea 'ntreagă n'a cerut-o,
Că cine să-și dorească suferința?!

Ce tristă-i lumea asta n'ai știut-o,
Când te-ai născut și n'ai simțit dorința
De a trăi — dar azi simțești căința,
Că te-ai născut și viața-ai început-o :

Alergi și lupți, puterea ți-să stînge,
În fuga ta spre-o țintă fericită
De care-o vecinicie te departe... :

Și urli, gemi, auzi sudori de sânge,

III.

Plângend te naști, plângend pășești în viață,
Ursit îți este sufletul spre jale,
Iar' lacrimile-s hrana vieții tale,
Durerile te leagăna pe brață!

Și inima vrînd mintea să-ți înșale
Te farmecă cu a luptelor dulceață,
Spre-un viitor acoperit de ceață,
Alergi orbit, pe o colțuroasă cale!

Din lumea ta de întunerec plină,
Un ideal din alte sferi senine
Zimbind te chiamă vecinic înainte... :

Iar' tu te sbați spre dunga de lumină,
Nu știi, că drumul apucat de tine,
Conduce'n cimiterul cu morminte...!

*) Dintr'un volum care va apare în curând de sub tipar, în Blaj.

IV.

Păgâne patimi și dorinți păgâne
Te mână'n lupla vieții fără știre,
Te sbați după o dulce nălucire,
Pe când durerile îți sunt stăpâne

Din toiul luptei pentru fericire
Tu știai cu ce te-alegi și ce-ți rămâne?
Eterna frică de eternul mănă,
Desgustătoarea neîndestulare!

Trecutul amintirea-l stăpânește,
Prezentul e a nestatorniciei,
Și nepătruns de minte-l viitorul... :

Presentu'n veci nu te îndestulește,
Trecutul e prilej melancoliei,
Spre viitor te lupți ducându-l dorul...!

V.

Să mori, să 'ncete viața sbuciumată,
Locaș să-ți deie'n sinul lui mormântul,
Sa-ți doarmă vecinic inima și gândul,
De tine iusu-ți să te scapi odată... :

Să nu simțești dorinți, nici patimi — vi
De-asupra cripei tale o să bată...
Veți odihni în groapa ta uitată...
Și rînd pe rînd, te-a mistui pământul!

Căci hotărîtă tuturor ni-e soartea,
Mormitele la toți ne sunt menite,
Cu pacea lor ce ține o vecinicie... :

Dar totuși când îți vine 'n minte moar
Și-a vieții greutate nerăsplătită,
Te 'ntrebî: de este sens în tragedie...?!

Economie.

Circulațiunea căilor ferate ungare în 1902.
Conform datelor oficiale, lungimea liniilor ferate pe teritoriul Ungariei a fost de 17,882,5 km. față cu 17,688,4 km. din anul 1902. Pe linia acestora au fost transportate în anul 1902 71.199,315 persoane și 37.494,367 tone de marfă. Veniturile totale au fost de cor. 281.609, ceea-ce dă per km. cor. 15,748; veniturile în anul 1902 au fost de K 272.000,246, pe K 15,377; veniturile anului 1903 au crescut cu aleianului 1902 cu cor. 9,609,312, adică per kilometru cu 2-4 procente.

ULTIME ȘTIRI.

Port-Arthur, 23 Febr. Corespondența agenției Reuter a primit concesiune să poarte despre situația de aici. El spune în oraș populația, cât a mai rămas (30 se pregătește de fugă. Despre flotă nu se știe nimic deși e foarte probabil că corespondența agenției engleze s'a interesat și de ea se vede însă că partea din raport referita la aceasta, a șters cenzura rusă, lăsând o frază prin care raportorul constată, că **pușcările sunt stăpânii mării.** Celelalte părți ale raportului vorbesc despre mișcările trupelor ruse. Rușii așteaptă sosirea multor batalioane, apoi vor înainta spre viul Ialu în linii paralele.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

G. P. inv. Drauț, dela noi merge rețeaua foaia la Iosif Betea.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Frumuseța e bogăție! Cine voiește să se facă frumos, folosească o pomada de față a lui *B. Kuchler*; aceea e o folosire de scurt timp, curată pelea de orice necurătenie, ca rapuri, alune ș. a. depărtează petele și roșeața pelei, și donează un colorat proaspăt și prospiciare tină, până în etatea mai înaltă. — Prețul unui tigel mare 1 cor. — unu 1 cor. Pudra, folosită în cercurile damelor celor mai nalte, în diferită culoare 2 cor. — procurat dela *B. Kuchler*, farmacia „Salva” (Apoteca mare) în Versec, (Vêrșet) Temes m. 180

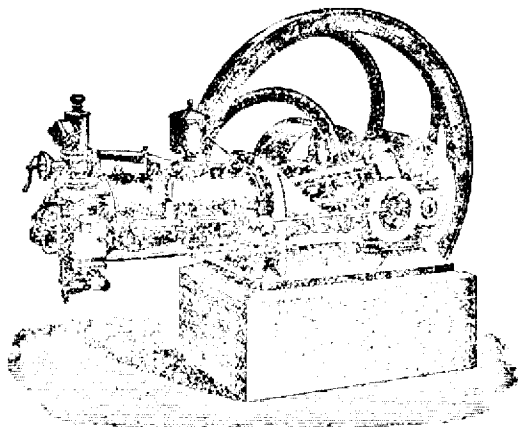
Fabrica de motoare în Dresda

(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

ELLÉRT IGNÁCZ și COMP.

on 12—91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12—91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda
mașini, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Cel mai ieftin motor.
8 decorații de stat.

simplică
64 distincții.

1000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Întru mânăre de moși, măcinare, cămări de nutțetori în economie de lăptărie
lampe, ridicat de apă, terat și pentru alte lucrări economice și industriale.
Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume,
au dobândit cele dintâi premii.

Condițiuni de plată favorabile. — — — — — Garantare absolută! — —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU! 84 5—12

Am arangeat cu specialiști și mașiniști din Dresda

Nou atelier pentru fabricare de roți și trasuri!

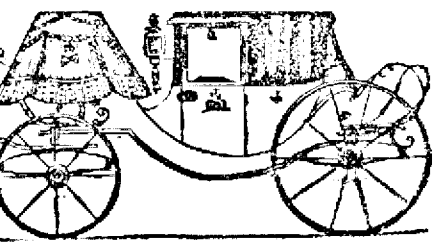
Am onoare a aduce la cunoștință on. public din loc și din proviștă, — că în

Arad, strada Kossuth n-rul 18

deschis un

atelier pentru fabricare de roți și trăsuri

responsabile cerințelor moderne.

Îndeplinesc în acest atelier toate
lucrările și reparaturile corăspunzătoare
solid și prompt, pe lângă prețuri
avantajoase. Provoacă-mă la faptul
că numai în fabrică de mână I. am
lucrat, sunt în poziția de a putea satis-
face pe deplin m. on. public, pentru al
cărui sprijin mă rog.

Cu deos. stimă 1068 21—30

Kiss Odön, fabricant de roți și trăsuri.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor,*
Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efeptuesce pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste
din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reovisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucurus, ovăs, viă (vinea), plante in-
dustriale: cânepă, in, himeț, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

423 — 158

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și
tot ce aveți de preț!

Asigurați contra focului: case, bucate,
mobile, vesminte, mărfuri

Industrie locală!

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Lócs).

Recomandă în atențiunea mult
on. public marele său

magazin de mănuși pentru băr-
bați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de
stomac, suspensorii, șarșafuri de
piele, irigatore și pânze de gumă,
precum toate câte se țin de bransa
asta, pe lângă prețuri estine. — Asor-
timent uriaș. 1068 47—50

■ CROITOR ROMÂN. ■

In atenția publicului

bărbătesc.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătesc
din cele mai moderne stoffe
indigene și străine, după croi-
tură de șic pe

lângă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul
M. On. Public semnez cu deo-
sebită stimă 81 23—25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

■ ARAD, Piața Tököly. ■

In localit. cafenelei de odinioară alui Huzó.

Am onoarea a aduce la cunoștința
m. on. public, că 1009 31—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ste-
liere de rangul întâi din Budapesta,
Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa
încât sunt în poziția plăcută de-a putea
corespunde tuturor esigențelor mo-
derne.

Primesc tot felul de lucrări de
bransa asta dela cele mai simple
până la cele mai elegante, pe lângă
prețuri moderate.

Primesc estin mobilarea de locuințe
în loc și proviștă. La mutări primesc
transportul mobilelor, precum și repa-
rarea și renovarea de mobile și mese
de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapister și împodobitor.

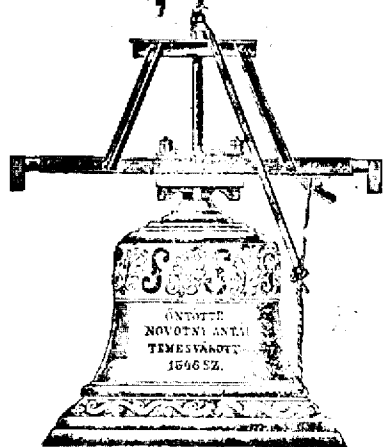
Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și de metal
a lui

Antoniou Novotny

Timișoara-Fabrică.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lătare prin cea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după fig. a

S și p nru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai elăent și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu sau că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre țererea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanțuri ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 27-52

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie nouă!

Următorul D-nei Ved. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD,

la șa Libertăței (Szabadság tér 20).
sa contelui Nádasdy, colțul străzei Ferray.

Pe lângă preturi mderate se a de vinzare vase de porțelan, ntru cafea, cealu; vase de la-ir, obiecte de gală din majolika, npe de masă și pendante, tot ul de obiecte de sticlă, obiecte de stal, colorate șcl.

etrol de cristal,
litru 20 cr. (40 fil.).

Pravălie nouă!

Cel mai estin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argiut (frante) **bilete de amanet**

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 121

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templora.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 80--

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

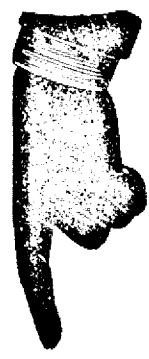
Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectueșe prompt și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctual.

GHETELLE-PORTIER

sunt cele mai bune și mai ieftine!

Firmă anunță mult On. Public cumpărător că magazinul de ghetete conține cel mai bogat asortiment.

Din cauza îngrămădirilor de mărfuri prețuri de tot avantajioase.

Telefon pentru oraș și comitat 324.

SEIDEL OTTO,

fabriquant de caciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(via à-vis cu biserică).

Execut orice fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru preș și civili, calitate bună, preț moderat

935 77-80